

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

T/9598. számú

törvényjavaslat

**az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral
kapcsolatos törvénymódosításokról**

**Előadó: Dr. Navracsics Tibor
közigazgatási és igazságügyi
miniszter**

Budapest, 2012. december

2013. évi ... törvény

az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról

1. A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény módosítása

1. §

A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 18. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Ha a közjegyzői szolgálat előreláthatólag azért szűnik meg, mert a közjegyző betölti azt a kort, amikor a törvény alapján a közjegyzői szolgálata megszűnik, a megüresedő közjegyzői állásra a pályázatot legkésőbb a szolgálat megszűnésének várható időpontját fél évvel megelőzően kell meghirdetni.”

2. §

A Kjtv. 20. § (2) bekezdésének második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Nincs helye kölcsönös áthelyezésnek a közjegyző kinevezését követő 3 éven belül és azon időpontot megelőző 5 éven belül, amikor a közjegyző betölti azt a kort, amikor a törvény alapján a közjegyzői szolgálat megszűnik.”

3. §

A Kjtv. 22. § (1) bekezdés *d*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A közjegyzői szolgálat megszűnik:)

„*d*) a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvényben meghatározott öregségi nyugdíjra jogosító legmagasabb öregségi nyugdíjkorhatár, de legalább a 65. életév közjegyző általi betöltésének”

(napján.)

4. §

A Kjtv. 24. § (1) bekezdés *a*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A közjegyző nem gyakorolhatja a hivatását)

„*a*) a 22. § (1) bekezdés *a*) és *c*) pontjában meghatározott esetekben, valamint ha a közjegyzői szolgálat megszűnésére azért kerül sor, mert a közjegyző betölti a megszűnési okként megjelölt kort, a közjegyzői szolgálat megszűnésének időpontjától kezdődően,”

5. §

A Kjtv. 178. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„178. § (1) A 22. § (1) bekezdés *d*) pontját 2023. január 1-jétől kell alkalmazni. 2022. december 31-ig a 22. § (1) bekezdés *d*) pontja helyett a (2) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(2) A közjegyzői szolgálat megszűnik:

- a*) 1945. január 1-je előtt született közjegyző 70. életének betöltése napján,
- b*) 1945-ben vagy 1946-ban született közjegyző 69. életének betöltését követő 183. napon,
- c*) 1947-ben vagy 1948-ban született közjegyző 69. életének betöltése napján,
- d*) 1949-ben vagy 1950-ben született közjegyző 68. életének betöltését követő 183. napon,
- e*) 1951-ben született közjegyző 68. életének betöltése napján,
- f*) 1952-ben született közjegyző 67. életének betöltését követő 183. napon,
- g*) 1953-ban született közjegyző 67. életének betöltése napján,
- h*) 1954-ben született közjegyző 66. életének betöltését követő 183. napon,
- i*) 1955-ben született közjegyző 66. életének betöltése napján,
- j*) 1956-ban született közjegyző 65. életének betöltését követő 183. napon,
- k*) 1957-ben vagy azt követően született közjegyző 65. életének betöltése napján.”

6. §

Hatályát veszti a Kjtv. 177. § (2) bekezdése.

2. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény módosítása

7. §

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 234. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki:

„(2) Ha a végrehajtói szolgálat előreláthatólag a 239. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján szűnik meg, a megüresedő végrehajtói állásra a pályázatot legkésőbb a szolgálat megszűnésének várható időpontját fél évvel megelőzően kell meghirdetni.”

8. §

Hatályát veszti a Vht. 306. §-a.

3. Az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény módosítása

9. §

Az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény 11/A. § (3) bekezdésében és 13. § (8) bekezdésében a „Bjt. 90. § *ha*) pontja szerinti rá

irányadó öregségi nyugdíjkorhatár” szövegrész helyébe a „felmentési okként meghatározott életkor” szöveg lép.

4. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosítása

10. §

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) a következő 102/I. §-sal egészül ki:

„102/I. § A 18. § (2) bekezdés *c)* pontja és (2a) bekezdés *b)* pontja a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvény alapján rendelkezési állományba helyezett bíróra, valamint a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló törvény alapján rendelkezési állományba helyezett ügyészre nem alkalmazható az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésétől 2022. december 31-ig.”

11. §

A Tny. 83/A. § (1) bekezdésében hatályát veszti a „Tbj. 5. §-a szerinti biztosítási jogviszonyban álló” szövegrész.

5. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény módosítása

12. §

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 127. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Nem nevezhető ki – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – bírósági vezetővé, aki a bírósági vezetői kinevezési időtartamából legalább 3 évet nem tud kitölteni, mert a vezetői kinevezésétől számított 3 éven belül a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben foglaltak alapján fel kell menteni.”

13. §

A Bszi. 130. § (3) bekezdés második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A pályázatnak tartalmaznia kell az arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy a pályázó nem ismer olyan körülményt, amely alapján a bírósági vezetői kinevezést követő 3 éven belül a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben foglaltak alapján fel kell menteni, továbbá a hozzájárulást ahhoz, hogy a kinevezésre jogosult a pályázó bírói értékelésének és vezetői vizsgálatának iratait beszerezze és kezelje.”

14. §

A Bszi. a következő 197/A. §-sal egészül ki:

„197/A. § E törvénynek az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvénnyel megállapított 127. § (5) bekezdését és 130. § (3) bekezdését az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépését követően kiírt bírósági vezetői pályázati eljárások során kell alkalmazni.”

15. §

(1) A Bszi.

a) 90. § (2) bekezdés *f*) pontjában a „bírói felső korhatárt,” szövegrész helyébe a „felmentési okként meghatározott életkort” szöveg,

b) 103. § (3) bekezdés *l*) pontjában a „felső korhatár” szövegrész helyébe a „felmentési okként meghatározott életkor” szöveg,

c) 175. §-ában a „197.” szövegrész helyébe a „197. és 197/A.” szöveg

lép.

(2) Hatályát veszti a Bszi. 86. § (3) bekezdés *b*) pontjában a „meghatalmazás alapján” szövegrész.

6. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény módosítása

16. §

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 4. § (2) bekezdése a következő *h*) és *i*) ponttal egészül ki:

(Nem nevezhető ki bírónak az a személy,)

„*h*) akinek a részére öregségi nyugdíjat, korhatár előtti ellátást vagy olyan más pénzbeli ellátást folyósítanak, amelyet a nyugdíjkorhatár betöltésekor hivatalból öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani,

i) aki betöltötte a 90. § *ha*) alpontjában meghatározott életkort.”

17. §

A Bjt. 4. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A 3. § (4) bekezdése szerinti esetben az OBH elnöke a kinevezésre vonatkozó javaslatának felterjesztése előtt megvizsgálja a kinevezési feltételeknek való megfelelést is. Ha a kinevezésre vonatkozó javaslatra a bírói szolgálati viszony megszűnését követő 3 hónapon belül kerül sor, a kinevezésre javasolt személy mentesül a 12. § *b*) pontja szerinti igazolás bemutatásának kötelezettsége alól. Ha a kinevezésre vonatkozó javaslatra a bírói szolgálati viszony megszűnését követő 1 éven belül kerül sor, a kinevezésre javasolt személy mentesül a 12. § *c*) pontja szerinti igazolás bemutatásának kötelezettsége alól. Az e bekezdés szerinti kinevezés esetén is a 6. § (5) bekezdésében foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.”

18. §

A Bjt. 40. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A bíró nem veheti igénybe öregségi nyugdíj, korhatár előtti ellátás, vagy más olyan pénzbeli ellátás folyósítását, amelyet a nyugdíjkorhatár betöltésekor hivatalból öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani.”

19. §

A Bjt. 42. §-a a következő (4)–(6) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A 40. §-ban szabályozott összeférhetlenségi esetekben a bíró az összeférhetlenségi okot a kinevezésétől, ha az összeférhetlenségi ok a tisztsége gyakorlása során merült fel, az ok felmerülésétől számított 30 napon – a 40. § (6) bekezdésében foglalt esetben 60 napon – belül köteles megszüntetni. Ennek megtörténteig a bíró olyan tevékenységet nem folytathat, amely kizárólag bírói hatáskörbe tartozik.

(5) Ha a bíró a (4) bekezdésben írt kötelezettségének az előírt ideig nem tesz eleget, a szolgálati bíróság a fegyelmi eljárás szabályainak megfelelő alkalmazásával eljárva soron kívül dönt az összeférhetlenségről. Az összeférhetlenség megállapítása esetén a szolgálati bíróság határozatot hoz a felmentési ok fennállásáról. Az összeférhetlenségről hozott határozat ellen a fegyelmi határozatra vonatkozó szabályok szerint van helye fellebbezésnek és másodfokú eljárásnak.

(6) Ha a bíró az eljárás ideje alatt a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot megszünteti, az összeférhetlenség megállapítását mellőzni lehet.”

20. §

A Bjt. 90. § *h*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A bírót fel kell menteni,)

„*h*) ha a bíró

ha) betölti az Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdése szerinti általános öregségi nyugdíjkorhatárt, *hb*) a felmentési okként meghatározott életkor betöltése előtt, maga kéri nyugállományba helyezését a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 18. § (2) vagy (2a) bekezdésében foglalt feltételek fennállására hivatkozással,”

21. §

A Bjt. 91. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„91. § Az Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdésében meghatározott általános öregségi nyugdíjkorhatár a Tny.-ben meghatározott öregségi nyugdíjra jogosító legmagasabb öregségi nyugdíjkorhatár, de legalább a 65. életév.”

22. §

A Bjt. 94. § (3) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Nyugállományba helyezés, valamint a felmentési okként meghatározott életkor betöltése esetén a bíró felmentési ideje 6 hónap. A bírót a munkavégzési kötelezettség alól 3 hónapra mentesíteni kell. A bíró kérelmére az OBt a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítés idejét 3 hónapnál rövidebb tartamban is megállapíthatja, illetve – a bíró kérelmére – dönthet úgy, hogy a bíró a munkavégzési kötelezettség alól nem mentesül.”

23. §

A Bjt. 96. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Ha a bíró felmentésére azért kerül sor, mert betöltötte a felmentési okként meghatározott életkort, az előterjesztést olyan időpontban kell megtenni, hogy a felmentési idő ennek az életkornak a betöltését megelőzően járjon le.”

24. §

A Bjt. 101. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„101. § A bírák fegyelmi és az ezzel összefüggő kártérítési ügyeiben, továbbá a bíró munkájának szakmai értékeléséből és vezetői munkájának értékeléséből eredő jogvitákban, valamint a 42. § (5) bekezdése szerinti összeférhetlenségi eljárásban a Budapest területén működő ítéletábla mellett elsőfokú szolgálati bíróság (a továbbiakban: elsőfokú szolgálati bíróság), a Kúria mellett másodfokú szolgálati bíróság (a továbbiakban: másodfokú szolgálati bíróság; a továbbiakban együtt: szolgálati bíróság) jár el.”

25. §

A Bjt. 145. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a § a következő (4)–(6) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Ha a bíróság megállapítja, hogy a bíró szolgálati jogviszonya jogellenesen került megszüntetésre, a bíró kérheti a bírói tisztségbe való visszahelyezését, és a felmentését megelőző beosztási helyén történő továbbfoglalkoztatását. Bírósági vezetői tisztségbe való visszahelyezésnek nincs helye.

(4) A szolgálati jogvita alapján nem helyezhető vissza bírói tisztségbe az, aki a határozat meghozatalakor a bírói kinevezési feltételeknek nem felel meg.

(5) A (3) bekezdésben foglalt esetben meg kell téríteni a bíró elmaradt illetményét és egyéb járandóságait, ideértve a határozott idejű kinevezés időtartamára járó vezetői pótlékot is. Nem kell megtéríteni az illetménynek (egyéb járandóságnak) azt a részét, amely máshonnan megtérült.

(6) Ha a bírósági szolgálati viszony (3) bekezdésben foglalt módon történő jogellenes megszüntetése esetén a bíró a bírói tisztségbe való visszahelyezését nem kéri vagy a bíróság a (4) bekezdésben meghatározott okból mellőzi a bírói tisztségbe való visszahelyezést, a

bíróság – az eset összes körülményeinek, így különösen a jogsértés és annak következményei súlyának mérlegelésével, valamint a máshonnan megtérülő károk figyelembe vételével – legalább két-, legfeljebb tizenkét havi illetményének megfelelő összegű átalány-kártérítést állapít meg a bíró számára.”

26. §

A Bjt. a következő 232/A–232/J. §-sal egészül ki:

„232/A. § (1) A 4. § (2) bekezdés *i*) pontját 2023. január 1-jétől kell alkalmazni. 2022. december 31-ig a 4. § (2) bekezdés *i*) pontja helyett a (2) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni. A (2) bekezdésben foglaltakat az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő pályázati eljárásokban alkalmazni kell.

(2) Nem nevezhető ki bíróvá az a személy, aki betöltötte a 232/B. §-ban meghatározott korhatárt.

232/B. § A 91. §-t 2023. január 1-jétől kell alkalmazni. 2022. december 31-ig az Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdésében foglalt korhatár alatt a következőket kell érteni:

- a*) az 1945. január 1-je előtt született bíró tekintetében a 70. életév,
- b*) az 1945-ben vagy 1946-ban született bíró tekintetében a 69. életévének betöltését követő 183. nap,
- c*) az 1947-ben vagy 1948-ban született bíró tekintetében a 69. életév,
- d*) az 1949-ben vagy 1950-ben született bíró tekintetében a 68. életévének betöltését követő 183. nap,
- e*) az 1951-ben született bíró tekintetében a 68. életév,
- f*) az 1952-ben született bíró tekintetében a 67. életévének betöltését követő 183. nap,
- g*) az 1953-ban született bíró tekintetében a 67. életév,
- h*) az 1954-ben született bíró tekintetében a 66. életévének betöltését követő 183. nap,
- i*) az 1955-ben született bíró tekintetében a 66. életév,
- j*) az 1956-ban született bíró tekintetében a 65. életévének betöltését követő 183. nap,
- k*) az 1957-ben vagy azt követően született bíró tekintetében a 65. életév.

232/C. § (1) A bírói szolgálati jogviszony fennállása esetén e törvénynek az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvénnyel megállapított 40. § (6) bekezdésében meghatározott összeférhetlenségi ok megszüntetésére rendelkezésre álló határidőt az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésétől kell számítani.

(2) E törvénynek az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvénnyel megállapított 4. § (2) bekezdés *h*) pontját az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő pályázati eljárásokban is alkalmazni kell.

(3) E törvénynek az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvénnyel megállapított 145. § (3)–(6)

bekezdését az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.

232/D. § Ha a bíró a 90. § *hb*) alpontja alapján nem kérte a felmentését, kérheti a Tny. 18. § (1) bekezdésében meghatározott társadalombiztosítási öregségi nyugdíjra jogosító öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követő időszakra, hogy a bírói szolgálati jogviszonya fenntartása mellett az OBH elnöke helyezze rendelkezési állományba.

232/E. § A rendelkezési állományba helyezett bírókra a törvény rendelkezéseit a 232/F–232/H. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

232/F. § (1) A rendelkezési állományba helyezett bíró az utolsó beosztási helye szerinti bíróság rendelkezési állományába kerül. A rendelkezési állományba helyezett bíró ítélkezési tevékenységet – a 232/G. §-ban foglalt kivétellel – nem végez. A rendelkezési állományba helyezett bíró nem lehet bírósági vezető. A rendelkezési állományba helyezett bíró jogosult – vezetői tisztségére utalás nélkül – a korábbi bírói beosztására utaló elnevezés használatára.

(2) A rendelkezési állományba helyezett bíró – a 232/H. § (3) bekezdésében foglalt kivétellel – nem jogosult alap- és pótszabadságra, valamint fizetés nélküli szabadságra.

(3) A rendelkezési állományba helyezett bíró – a 232/H. § (2) bekezdésében foglalt kivétellel – a rendelkezési állományt közvetlenül megelőzően őt megillető, a vezetői pótlék nélküli illetménye 80 %-át kitevő összeg és nyugdíja különbözetére jogosult. A rendelkezési állományba helyezett bíró jubileumi jutalomra a 65. életév betöltéséig jogosult, cafetéria-juttatás nem illeti meg.

(4) A rendelkezési állományban lévő bírót bejelentési kötelezettség terheli minden olyan körülményre vonatkozóan, ami a jogviszonyára és beosztására kihatással lehet.

232/G. § (1) A rendelkezési állományba helyezett bírót az OBH elnöke hivatalból vagy az érintett bíróság elnökének vagy a rendelkezési állományban lévő bírónak a kezdeményezésére – a (3) bekezdésben meghatározott okból – három évenként legfeljebb két évre beoszthatja ítélkezési feladatra az utolsó beosztási helye szerinti bíróságra vagy olyan más bíróságra, ahonnan lakóhelyére naponta vissza tud utazni, továbbá igazgatási feladatok ellátására az OBH-ba, ha onnan a lakóhelyére naponta vissza tud utazni. Az igazgatási feladatok ellátására történő beosztáshoz a bíró hozzájárulása szükséges.

(2) Az ítélkezési feladatra vagy az igazgatási feladatokra való beosztást (a továbbiakban: munkavégzésre beosztás) a bíróval – annak megkezdése előtt legalább 30 nappal – írásban közölni kell, megjelölve a munkavégzésre beosztás indokát, helyét, kezdetét és időtartamát.

(3) Az (1) bekezdés szerinti munkavégzésre beosztásra

- a) kimagasló ügyhátralék csökkentése érdekében,
- b) tartósan távollévő bírák helyettesítése érdekében,
- c) bírósági közvetítői tevékenység végzése érdekében,
- d) rendkívüli állapot, szükségállapot idején,
- e) központi igazgatási feladatok ellátása érdekében

kerülhet sor.

(4) A rendelkezési állományba helyezett bíró esetében nem alkalmazható

a) a 4. § (2) bekezdés *h*) pontja,

b) a 40. § (6) bekezdése,

c) a 68. §.

232/H. § (1) A rendelkezési állományba helyezett bíró két éven túl vagy három éven belül két évet meghaladóan ismételten csak hozzájárulásával osztható be munkavégzésre. Nem osztható be munkavégzésre a bíró a 232/B. §-ban meghatározott korhatár betöltését megelőző 6 hónapban.

(2) A munkavégzésre beosztott bíró a rendelkezési állományt közvetlenül megelőzően öt megillető, a vezetői pótlék nélküli illetménye és nyugdíja különbözetére, valamint a munkavégzéshez kötődő költségtérítésre jogosult.

(3) A munkavégzésre beosztott bírót, ha a munkavégzés tartama az egy évet eléri, 20 nap alapszabadság illeti meg. Ha a munkavégzés ideje egy évnél kevesebb, az alapszabadság az időtartammal arányos mértékben csökken.

(4) A munkavégzésre beosztás időszakára eső keresőképtelenség időtartamával a munkavégzésre beosztás időtartama meghosszabbodik. A keresőképtelenség időtartamára a 232/F. § (3) bekezdése szerinti javadalmazás jár.

232/I. § (1) Ha a bíró felmentésére a 33/2012. (VII. 17.) AB határozattal megsemmisített 90. § *ha*) alpont alapján került sor, a bíró az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésétől számított 30 napon belül – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – nyilatkozik az OBH elnökének arról, hogy kéri-e a bírói tisztségbe való visszahelyezését.

(2) Ha a bíró az (1) bekezdésben meghatározott nyilatkozatában kéri a bírói tisztségbe való visszahelyezését, az OBH elnöke megteszi a törvény alapján szükséges további intézkedéseket, valamint a 145. § (5) bekezdésében foglaltak szerint intézkedik a bíró elmaradt illetményének (egyéb járandóságainak) megtérítése iránt. Bírószáki vezetői tisztségbe való visszahelyezésnek nincs helye. A bírót a felmentését megelőző beosztási helyén kell továbbfoglalkoztatni.

(3) Ha a bíró a bírói tisztségbe való visszahelyezését kéri, valamint ha a bírót az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépését megelőzően jogerős ítélettel a bíróság a bírói tisztségébe visszahelyezett, megfelelően alkalmazni kell a 232/D. §-ban foglaltakat; a bíró (1) bekezdés szerinti nyilatkozatának az ebben meghatározottakra is ki kell terjednie.

(4) Akit a 33/2012. (VII. 17.) AB határozattal megsemmisített 90. § *ha*) alpont alapján történt felmentésére tekintettel indított perében hozott jogerős ítélet helyezte vissza a bírói tisztségbe, annak a 232/D. §-ban meghatározott nyilatkozatot az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépését követő 30 napon belül kell megtennie.

(5) Ha a bíró az (1) bekezdésben meghatározott nyilatkozatában nem kéri a bírói tisztségbe való visszahelyezését, az OBH elnöke intézkedik számára 12 havi illetményének megfelelő összegű átalány-kártérítés megfizetése iránt.

(6) Aki az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépése előtt betöltötte vagy az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépését követő 6 hónapon belül betölti a 232/B. § a) pontjában meghatározott korhatárt, az (1) bekezdés szerinti nyilatkozat alapján a bírói tisztségbe nem helyezhető vissza, részére az (5) bekezdésben meghatározottak szerint átalány-kártérítés megfizetése iránt intézkedik az OBH elnöke.

(7) Ha a jogerős bírósági ítélettel a bírói tisztségbe visszahelyezett bíró a 232/B. § a) pontjában meghatározott korhatárt 2014. január 1-jét megelőzően tölti be, 2013. december 31-i hatállyal kell felmenteni.

232/J. § (1) Ha 33/2012. (VII. 17.) AB határozattal megsemmisített 90. § *ha* alpont alapján felmentett bírót a 232/I. § alapján a bírói tisztségébe vissza kell helyezni, a köztársasági elnök a felmentést megelőző kinevezés szerinti határozott vagy határozatlan idejű kinevezést ad.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetben az OBH elnöke a kinevezésre vonatkozó javaslatának felterjesztése előtt megvizsgálja a kinevezési feltételeknek való megfelelést is. Ha a kinevezésre vonatkozó javaslatra a bírói szolgálati viszony megszűnését követő 3 hónapon belül kerül sor, a kinevezésre javasolt személy mentesül a 12. § *b*) pontja szerinti igazolás bemutatásának kötelezettsége alól. Ha a kinevezésre vonatkozó javaslatra a bírói szolgálati viszony megszűnését követő 1 éven belül kerül sor, a kinevezésre javasolt személy mentesül a 12. § *c*) pontja szerinti igazolás bemutatásának kötelezettsége alól. Az *e* bekezdés szerinti kinevezés esetén is a 6. § (5) bekezdésében foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.”

27. §

A Bjt. 68. §-ában a „bíróra irányadó öregségi nyugdíjkorhatár” szövegrész helyébe a „felmentési okként meghatározott életkor” szöveg lép.

7. A legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény módosítása

28. §

A legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Üjt.) 11. §-a a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Nem nevezhető ki ügyésznek az a személy,

a) akinek a részére öregségi nyugdíjat, korhatár előtti ellátást vagy olyan más pénzbeli ellátást folyósítanak, amelyet a nyugdíjkorhatár betöltésekor hivatalból öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani vagy

b) aki betöltötte az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdése szerinti általános öregségi nyugdíjkorhatárt.”

29. §

Az Üjt. 18. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) A legfőbb ügyész kivételével nem nevezhető ki vezetővé, aki a vezetői kinevezésétől számítva legalább 3 évet nem tud kitölteni, mert a vezetői kinevezésétől számított 3 éven belül e törvény alapján fel kell menteni.”

30. §

Az Üjt. 24. § (1) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A legfőbb ügyész helyettes megbízatása megszűnik:)

„c) az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdése szerinti általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltésével;”

31. §

Az Üjt. 24. §-t követően a következő 24/A. §-sal egészül ki:

„24/A. § Az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdésében meghatározott általános öregségi nyugdíjkorhatár a Tny.-ben meghatározott öregségi nyugdíjra jogosító legmagasabb öregségi nyugdíjkorhatár, de legalább a 65. életév.”

32. §

Az Üjt. 34. § d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A legfőbb ügyész által kinevezett ügyész ügyészségi szolgálati viszonya megszűnik:)

„d) az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdése szerinti általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltésével;”

33. §

Az Üjt. 43. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) Ha az ügyész a határozat meghozatalakor nem felel meg az ügyészi kinevezési feltételeknek, a bíróság nem helyezheti vissza az eredeti munkakörébe.”

34. §

Az Üjt. a következő 45/A. §-sal egészül ki:

„45/A. § Az ügyész nem veheti igénybe öregségi nyugdíj, korhatár előtti ellátás, vagy más olyan pénzbeli ellátás folyósítását, amelyet a nyugdíjkorhatár betöltésekor hivatalból öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani.”

35. §

Az Üjt. 153. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Ahol e törvény a „nyugdíjasnak minősül”, „öregségi nyugdíjra jogosult”, „öregségi nyugdíjra való jogosultság” kifejezést használja, e fogalmak tekintetében a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 294. § (1) bekezdés g) pontját kell alkalmazni. Nyugdíjasnak minősül az ügyészségi alkalmazott abban az esetben is, ha felmentését a Tny. 18. § (2) vagy (2a) bekezdése alapján szerzett jogosultságára hivatkozással maga kéri.”

36. §

Az Üjt. a következő 165/A–165/J. §-sal egészül ki:

„165/A. § (1) A 11. § (4a) bekezdés b) pontját 2023. január 1-jétől kell alkalmazni. 2022. december 31-ig a 11. § (4a) bekezdés b) pontja helyett a (2) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni. A (2) bekezdésben foglaltakat az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő pályázati eljárásokban és kinevezési eljárásokban alkalmazni kell.

(2) Nem nevezhető ki ügyésszé az a személy, aki betöltötte a 165/C. §-ban meghatározott életkort.

165/B. § (1) A 24. § (1) bekezdés c) pontját 2023. január 1-jétől kell alkalmazni. 2022. december 31-ig a 24. § (1) bekezdés c) pontja helyett a (2) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(2) A legfőbb ügyész helyettes megbízatása megszűnik a 165/C. §-ban meghatározott életkor betöltésével.

165/C. § A 24/A. §-t 2023. január 1-jétől kell alkalmazni. 2022. december 31-ig az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdésében foglalt korhatár alatt a következőket kell érteni:

- a) az 1945. január 1-je előtt született ügyész tekintetében a 70. életév,
- b) az 1945-ben vagy 1946-ban született ügyész tekintetében a 69. életévének betöltését követő 183. nap,
- c) az 1947-ben vagy 1948-ban született ügyész tekintetében a 69. életév,
- d) az 1949-ben vagy 1950-ben született ügyész tekintetében a 68. életévének betöltését követő 183. nap,
- e) az 1951-ban született ügyész tekintetében a 68. életév,
- f) az 1952-ben született ügyész tekintetében a 67. életévének betöltését követő 183. nap,
- g) az 1953-ban született ügyész tekintetében a 67. életév,
- h) az 1954-ben született ügyész tekintetében a 66. életévének betöltését követő 183. nap,
- i) az 1955-ben született ügyész tekintetében a 66. életév,
- j) az 1956-ban született ügyész tekintetében a 65. életévének betöltését követő 183. nap,

k) az 1957-ben vagy azt követően született ügyész tekintetében a 65. életév.

165/D. § (1) Az ügyészi szolgálati jogviszony fennállása esetén e törvénynek az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvénnyel megállapított 45/A. §-ban meghatározott összeférhetlenségi okot az ügyész az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésétől számított 60 napon belül köteles megszüntetni.

(2) E törvénynek az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvénnyel megállapított 11. § (4a) bekezdés a) pontját az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő pályázati eljárásokban és kinevezési eljárásokban is alkalmazni kell.

(3) E törvénynek az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvénnyel megállapított 43. § (1a) bekezdését az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.

165/E. § Ha az ügyész 36. § (6) bekezdése alapján nem kérte a felmentését, kérheti a Tny. 18. § (1) bekezdésében meghatározott társadalombiztosítási öregségi nyugdíjra jogosító öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követő időszakra, hogy az ügyészi szolgálati jogviszonya fenntartása mellett a legfőbb ügyész helyezze rendelkezési állományba.

165/F. § A rendelkezési állományba helyezett ügyészekre a törvény rendelkezéseit a 165/G–165/I. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

165/G. § (1) A rendelkezési állományba helyezett ügyész az utolsó szolgálati helye szerinti ügyészség rendelkezési állományába kerül. A rendelkezési állományba helyezett ügyész ügyészi tevékenységet – a 165/H. §-ban foglalt kivétellel – nem végez. A rendelkezési állományba helyezett ügyész nem viselhet vezetői tisztséget. A rendelkezési állományba helyezett ügyész jogosult – vezetői tisztségére utalás nélkül – a korábbi ügyészi beosztására utaló elnevezés használatára.

(2) A rendelkezési állományba helyezett ügyész – a 165/I. § (3) bekezdésében foglalt kivétellel – nem jogosult alap- és pótszabadságra, valamint fizetés nélküli szabadságra.

(3) A rendelkezési állományba helyezett ügyész – a 165/I. § (2) bekezdésében foglalt kivétellel – a rendelkezési állományt közvetlenül megelőzően öt megillető, a vezetői pótlék nélküli illetménye 80 %-át kitevő összeg és nyugdíja különbözetére jogosult. A rendelkezési állomány alapján járó javadalmazás az ügyészt mindaddig nem illeti meg, amíg annak összege nem éri el a 160. § (4) bekezdése alapján kifizetett átlagilletményt. A rendelkezési állományba helyezett ügyész jubileumi jutalomra a 65. életév betöltéséig jogosult, cafetéria-juttatás nem illeti meg.

(4) A rendelkezési állományban lévő ügyészt bejelentési kötelezettség terheli minden olyan körülményre vonatkozóan, ami a jogviszonyára és a munkavégzése elrendelésére kihatással lehet.

165/H. § (1) A rendelkezési állományba helyezett ügyészt a legfőbb ügyész hivatalból vagy az érintett ügyészség vezetőjének vagy a rendelkezési állományban lévő ügyésznek a kezdeményezésére – a (3) bekezdésben meghatározott okból – három évenként legfeljebb két évre munkavégzésre kötelezheti ügyészi munkakörben, az utolsó ügyészi kinevezése szerinti szakágban. A munkavégzés helye az ügyész utolsó szolgálati helye szerinti ügyészség vagy olyan más ügyészség lehet, ahonnan lakóhelyére naponta vissza tud utazni.

(2) A munkavégzés elrendelését az ügyéssel – annak megkezdése előtt legalább 30 nappal – írásban közölni kell, megjelölve a munkavégzés elrendelésének indokát, helyét, kezdetét és időtartamát.

(3) Az (1) bekezdés szerinti munkavégzésre elrendelésére

- a) kimagasló ügyhátralék csökkentése érdekében,
- b) tartósan távollévő ügyészek helyettesítése érdekében,
- c) rendkívüli állapot, szükségállapot idején

kerülhet sor.

(4) A rendelkezési állományba helyezett ügyész esetében nem alkalmazható

- a) a 11. § (4a) bekezdés a) pontja,
- b) a 45/A. §,
- c) a 50. § (1) bekezdése.

165/I. § (1) A rendelkezési állományba helyezett ügyész két éven túl vagy három éven belül két évet meghaladóan ismételten csak hozzájárulásával kötelezhető munkavégzésre. Nem kötelezhető munkavégzésre az ügyész a 165/C. §-ban meghatározott korhatár betöltését megelőző 6 hónapban.

(2) A munkavégzésre kötelezett ügyész a rendelkezési állományt közvetlenül megelőzően öt megillető, a vezetői pótlék nélküli illetménye és nyugdíja különbözetére, valamint a munkavégzéshez kötődő költségtérítésre jogosult.

(3) A munkavégzésre kötelezett ügyészt, ha a munkavégzés tartama az egy évet eléri, 20 nap alapszabadság illeti meg. Ha a munkavégzés ideje egy évnél kevesebb, az alapszabadság az időtartammal arányos mértékben csökken.

(4) A munkavégzés időszakára eső keresőképtelenség időtartamával a munkavégzés időtartama meghosszabbodik. A keresőképtelenség időtartamára a 165/G. § (3) bekezdése szerinti javadalmazás jár.

165/J. § (1) Ha az ügyész felmentésére a 160. § alapján került sor, vagy az ügyész ügyészségi szolgálati viszonya 2013. január 1. napja és az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépése között a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltése miatt szűnt meg, az ügyész az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépésétől számított 30 napon belül

nyilatkozik a legfőbb ügyésznek arról, hogy kéri-e az ügyészi tisztségbe való visszahelyezését.

(2) Ha az ügyész az (1) bekezdésben meghatározott nyilatkozatában kéri az ügyészi tisztségbe való visszahelyezését, a legfőbb ügyész megteszi a törvény alapján szükséges további intézkedéseket, valamint intézkedik az ügyész elmaradt illetményének (egyéb járandóságainak) megtérítése iránt a 160. § (4) bekezdése alapján kifizetett átlagilletmény beszámítása mellett. Vezetői tisztségbe való visszahelyezésnek nincs helye.

(3) Ha az ügyész az ügyészi tisztségbe való visszahelyezését kéri, megfelelően alkalmazni kell a 165/E. §-ban foglaltakat; az ügyész (1) bekezdés szerinti nyilatkozatának az ebben meghatározottakra is ki kell terjednie.

(4) Ha az ügyész az (1) bekezdésben meghatározott nyilatkozatában nem kéri az ügyészi tisztségbe való visszahelyezését, a legfőbb ügyész intézkedik számára 12 havi illetményének megfelelő összegű átalány-kártérítés megfizetése iránt.

(5) Aki az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépése előtt betöltötte vagy az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi ... törvény hatályba lépését követő 6 hónapon belül betölti a 165/C. § a) pontjában meghatározott korhatárt, az (1) bekezdés szerinti nyilatkozat alapján az ügyészi tisztségbe nem helyezhető vissza, részére a (4) bekezdésben meghatározottak szerint átalány-kártérítés megfizetése iránt intézkedik a legfőbb ügyész.

(6) Az e § alapján ismételten kinevezésre kerülő ügyész esetében a legfőbb ügyész megvizsgálja a kinevezési feltételeknek való megfelelést is. Ha a kinevezésre az ügyészi szolgálati viszony megszűnését követő 3 hónapon belül kerül sor, a kinevezésre kerülő személy mentesül a 11. § (4) bekezdés a)–f) pontjában foglaltak igazolására vonatkozó kötelezettség alól.”

37. §

Az Üjt.

- a) 36. § (6) és (7) bekezdésében a „(2a)” szövegrész helyébe a „(2) vagy (2a)” szöveg,
- b) 121. § (2) bekezdésében az „(1)–(3) bekezdése” szövegrész helyébe az „(1)–(3) és (4a) bekezdése” szöveg, a „pontja, az 54.” szövegrész helyébe a „pontja, a 45/A. §, az 54.” szöveg,
- c) a 131. § felvezető szövegében a „45–47.” szövegrész helyébe a „45. §, a 46. § és a 47.” szöveg,
- d) 159. § (1) bekezdésében a „160–165. §-a” szövegrész helyébe a „160–165/J. §-a” szöveg

lép.

8. A korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény módosítása

38. §

A korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 12. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„12. § (1) A korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság folyósítását szüneteltetni kell, ha a jogosult

a) a Hszt. 64. § (5) bekezdése vagy 264/C. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján,

b) a Hjt. 69. § (5) bekezdése alapján,

c) a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 4. § (2) bekezdés *h)* pontjára vagy 40. § (6) bekezdésére tekintettel, vagy

d) a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény 11. § (4a) bekezdés *a)* pontjára vagy 45/A. §-ra tekintettel

kérelmezi.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetben a korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság a jogosult kérelmére csak akkor folyósítható újból, ha a jogosult igazolja szolgálati jogviszonyának megszűnését.”

9. Az egyes törvények Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról szóló 2011. évi CCI. törvény módosítása

39. §

Nem lép hatályba az egyes törvények Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról szóló 2011. évi CCI. törvény 45. § (4) bekezdése.

10. Az egyes törvényeknek és törvényi rendelkezéseknek a jogrendszer túlszabályozottságának megszüntetése érdekében szükséges technikai deregulációjáról szóló 2012. évi LXXVI. törvény módosítása

40. §

Nem lép hatályba az egyes törvényeknek és törvényi rendelkezéseknek a jogrendszer túlszabályozottságának megszüntetése érdekében szükséges technikai deregulációjáról szóló 2012. évi LXXVI. törvény 84. §-a.

11. Záró rendelkezések

41. §

E törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

42. §

E törvény

- a)* 12–14. §-a, valamint 15. § *a)* és *b)* pontja az Alaptörvény 25. cikk (7) bekezdése alapján,
- b)* 16–27. §-a az Alaptörvény 25. cikk (7) bekezdése, valamint 26. cikk (1) és (2) bekezdése alapján,
- c)* 28–34. §-a, valamint 36. §-a az Alaptörvény 29. cikk (7) bekezdése alapján

sarkalatosnak minősül.

Általános indokolás

Az Alkotmánybíróság 33/2012. (VII. 17.) AB határozatában megállapította, hogy a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 90. § *ha*) pontja, (amely szerint a bírót fel kell menteni, ha a rá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte), valamint 230. §-a (amely a *ha*) pont szerinti felmentésekre vonatkozóan tartalmaz átmeneti rendelkezéseket) alaptörvény-ellenes, ezért azt hatályba lépésének napjára visszaható hatállyal – 2012. január 1. napjával – megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság döntésének következményeként 2012. január 1. napjára visszamenőleges hatállyal a Bjt. nem tartalmaz rendelkezést a bírói felső korhatárra vonatkozóan.

Az Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdése és 29. cikk (3) bekezdése meghatározza a bírói és az ügyészi szolgálati viszony felső korhatárát, azt az általános öregségi nyugdíjkorhatárhoz kötve. A jogrendszerben jelenleg nincs megfelelően definiálva, hogy az általános öregségi nyugdíjkorhatár mit jelent, illetve nincs az Alaptörvény e szabályára tekintettel a bírók és az ügyészek felmentéséről rendelkező – az Alaptörvényt végrehajtó – törvényi szabály.

Az Alaptörvényből konkrét életkor nem vezethető le, az azonban igen, hogy a felső korhatár csökkentésével járó új korhatárt csak fokozatosan, kellő átmeneti idő alatt, a bírák elmozdíthatatlansága elvének sérelme nélkül lehet bevezetni. Minél távolabb van az új korhatár a bírói szolgálati viszony korábbi felső korhatárától, a 70. életévtől, annál hosszabb időre van szükség a bevezetéséhez.

Az Európai Unió Bírósága az Európai Bizottság felperesnek Magyarország alperes ellen kötelezettségzegés megállapítása iránt benyújtott keresete alapján, a bírák, ügyészek és közjegyzők szolgálati jogviszonyának 62 éves korban történő megszüntetését előíró nemzeti szabályozás, valamint a 62 évesnél fiatalabb munkavállalókhhoz képest eltérő bánásmódot igazoló célok jogszerűsége és az átmeneti időszak tartamának arányossága tárgyában 2012. november 6-án kelt C-286/12. számú ítéletében megállapította, hogy Magyarország a bírák, ügyészek és közjegyzők szolgálati jogviszonyának 62 éves korban történő megszüntetését előíró nemzeti szabályozás elfogadásával – amely életkoron alapuló, az elérni kívánt célokkal arányban nem álló eltérő bánásmódot eredményez – nem teljesítette a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkéből és 6. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit. Az Európai Bíróság álláspontja szerint a nyugdíjba vonulásra vonatkozó korhatárnak az érintett foglalkozások tekintetében radikálisan 8 évvel történő leszállítása nem minősül a nyugdíjkorhatárnak a közszolgálatba tartozó foglalkozások tekintetében való egységesítésére vonatkozó cél megvalósításához szükséges intézkedésnek.

Az Európai Bíróság ítéletében nem határoz meg határidőt a jogsértés megszüntetésére. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 260. cikke e tekintetben csak annyit ír elő, hogy amennyiben az Európai Bíróság megállapítja, hogy egy tagállam nem teljesítette a Szerződésekből eredő valamely kötelezettségét, az adott tagállamnak meg kell tennie az Európai Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. Az ítélkezési gyakorlat értelmében e rendelkezésből következik, hogy a tagállamnak haladéktalanul meg kell tennie a szükséges intézkedéseket a jogsértés megszüntetése érdekében, az ítélet jogerejénél fogva beáll az uniós joggal ellentétesnek ítélt nemzeti jogszabály alkalmazására

vonatkozó tilalom és a jogsértés megszüntetésére vonatkozó kötelezettség. A tagállam által megtett intézkedéseknek a lehető legrövidebb időn belül ki kell fejteniük joghatásukat.

Az Alaptörvény végrehajtása, illetve a korábbi felső korhatárnak a mindenkori legmagasabb öregségi nyugdíjkorhatárhoz való igazítása – ahogy arra az Alkotmánybíróság határozata (és az Európai Bíróság alábbiakban ismertetett ítélete) rámutatott – csak fokozatosan valósítható meg. Az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló törvényjavaslat (a továbbiakban: Javaslat) eleget tesz az Alkotmánybíróság ítéletében foglalt követelményeknek, és egyúttal az Európai Bíróság ítéletével is összhangban álló megoldást tartalmaz.

A szabályozás alapelve, hogy a bírák és az ügyészek tekintetében egységes szabályozás érvényesül, továbbá, hogy a bírói és ügyészi felső korhatárt olyan ütemben szükséges csökkenteni, amilyen ütemben az öregségi nyugdíjra jogosító korhatár nő. Az ennek megfelelő átmeneti időszak végén a felső korhatár és az öregségi nyugdíjra jogosító korhatár azonosan alakul: a betöltött 65. életév.

Mivel az Európai Bíróság a hazai jognak az uniós joggal való ütközését a közjegyzők tekintetében is megállapította, a Javaslat kiterjed a közjegyzők felső korhatárának rendezésére is.

Tekintettel arra, hogy a Kormány tagjának egyedi közhatalmi döntésével kinevezett, nemperes eljárásban igazságszolgáltatási tevékenységet folytató személyek a bírósági végrehajtók is, a Javaslat e hivatásrend tagjainak felső korhatárát is szabályozza. A szabályozás alapelvei (egységesség, fokozatosság), valamint a felső korhatár alakulása e két hivatásrend tekintetében is megegyezik a bírák és az ügyészek esetében érvényesülő elvekkel.

Részletes indokolás

Az 1–6. §-hoz

A Javaslat a többi jogász hivatásrend esetében alkalmazottal azonos módon lépcsőzetesen csökkenő felső korhatárt vezet be. A 2022. december 31-ig tartó folyamat eredményeként az általános öregségi nyugdíjkorhatár és a felső korhatár azonosan a betöltött 65. életév lesz.

A fokozatosan csökkenő életkor betöltésével a közjegyzői szolgálat megszűnik, és a közjegyző nem gyakorolhatja a hivatását. A javaslat célszerűségi okból kizárja annak lehetőségét, hogy a közjegyzők a kinevezését követő 3 éven belül, illetve a megszűnési okként meghatározott életkor betöltését megelőző 5 éven belül kölcsönös áthelyezésre kerüljenek. A megüresedő közjegyzői álláshelyek mielőbbi betöltése érdekében a Javaslat előírja, hogy a megszűnési okként meghatározott életkor betöltése esetén a pályázatot legkésőbb a szolgálat megszűnésének várható időpontját fél évvel megelőzően kell meghirdetni.

A 7–8. §-hoz

Mivel a bírósági végrehajtók esetében a felső korhatár eddig is a betöltött 65. életév volt, a felső korhatár lépcsőzetes csökkentéséről nem kell rendelkezni, azonban a Javaslat a

megüresedő végrehajtói álláshelyek mielőbbi betöltése érdekében itt is előírja, hogy a megszűnési okként meghatározott életkor betöltése esetén a pályázatot legkésőbb a szolgálat megszűnésének várható időpontját fél évvel megelőzően kell meghirdetni.

A 9. §-hoz

A Javaslat az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló törvénynek a Bjt. Alkotmánybíróság által megsemmisített 90. § *ha*) alpontjára való merev hivatkozását az új szabályozás szóhasználatával összhangban a „felmentési okként meghatározott életkor” szövegre cseréli.

A 10–11. §-hoz

A Javaslat mind a Bjt.-ben, mind az Üjt.-ben bevezeti a rendelkezési állomány intézményét, ami a nyugellátás folyósítása mellett a szolgálati viszony fenntartását teszi lehetővé. Az általános nyugdíjszabályok és az említett speciális jogállási rezsimek közötti kollízió elkerülése érdekében a Javaslat átmenetileg, a rendelkezési állomány intézményének fennállásáig, azaz 2022. december 31-ig kivételi szabályt állapít meg a nyugdíj folyósításának törvényi feltételei alól a rendelkezési állományba kerülő bírákra és ügyészekre nézve, hogy a rendelkezési állomány révén fennálló biztosított jogviszonyuk ne akadályozza a nyugellátás folyósítását.

A 12–14. §-hoz

Annak érdekében, hogy a bírósági vezetők személye ne cserélődhessen olyan gyakorisággal, ami megnehezítené az eredményes működést, a Javaslat előírja, hogy nem nevezhető ki bírósági vezetővé, aki a vezetői kinevezési időtartamából legalább 3 évet nem tud kitölteni, mert a vezetői kinevezésétől számított 3 éven belül a törvény alapján fel kell menteni. Erre vonatkozóan a pályázónak a pályázat keretében nyilatkoznia is kell. Az új szabályt a folyamatban lévő pályázatok esetében nem kell alkalmazni.

A 15. §, 22. §, 23. § és 27. §-hoz

A Javaslat a Bjt. korábbi szóhasználata (felső korhatár, illetve a bíróra irányadó öregségi nyugdíjkorhatár) helyett bevezeti a „felmentési okként meghatározott életkor” fordulatot, amellyel megteremti a jogi jellegüknél fogva különböző, mértéküket tekintve azonban az Alaptörvény által összekapcsolt jogintézmények funkcionális egységét.

A 16. §, 18. §, 19. § és 24. §-hoz

A Javaslat új összeférhetlenségi esetként bevezeti a nyugdíjkorhatár betöltésekor hivatalból öregségi nyugdíjként folyósítandó pénzbeli ellátások tényleges igénybevételét. Nem nevezhető ki bírónak az a személy, akinek a részére öregségi nyugdíjat, korhatár előtti ellátást vagy más hasonló pénzbeli ellátást folyósítanak. Az összeférhetlenségi okot vagy a szolgálati viszonyról való lemondással, vagy a nyugellátás folyósításának szüneteltetésével lehet megszüntetni.

A bírák esetében az összeférhetlenségi ok megszüntetésére rendelkezésre álló határidő eredménytelen eltelte esetén a szolgálati viszony nem a törvény erejénél fogva szűnik meg, hanem az összeférhetlenség megállapítása esetén a szolgálati bíróság határozatot hoz a

felmentési ok fennállásáról. Az összeférhetetlenségi ok jogerős megállapítása esetén a köztársasági elnök általi felmentésre az OBH elnöke készíti elő a felterjesztést.

A 17. § és 25. §-hoz

A Javaslattal részletes szabályokat állapít meg a jogellenesen felmentett bírák szolgálati viszonyának helyreállításakor követendő eljárásra. A bíró kérheti a bírói tisztségbe való visszahelyezését, és a felmentését megelőző beosztási helyén történő továbbfoglalkoztatását. Ekkor – a szolgálati viszony megszűnése és az ismételt kinevezés közötti idő függvényében – nincs szükség hatósági erkölcsi bizonyítványra, illetve pályaalkalmassági vizsgálatra.

Bírósági vezetői tisztségbe való visszahelyezésnek nincs helye. Nem helyezhető vissza bírói tisztségbe az, aki a határozat meghozatalakor a bírói kinevezési feltételeknek nem felel meg.

Meg kell téríteni a bíró elmaradt illetményét és egyéb járandóságait, kivéve az illetménynek azt a részét, amely máshonnan megtérült. Ha a bíró a bírói tisztségbe való visszahelyezését nem kéri vagy a bíróság azt mellőzi, a bíróság – az eset összes körülményeinek mérlegelésével – legalább két-, legfeljebb tizenkét havi illetménynek megfelelő összegű átalány-kártérítést állapít meg a bíró számára.

A 20–21. §-hoz

A Javaslattal az Alaptörvény szerinti általános öregségi nyugdíjkorhatárra való merev hivatkozással megállapítja a felmentési okként meghatározott életkort, egyúttal – a nyugdíjszabályokra való rugalmas hivatkozással – értelmező szabályt is ad rá.

A 26. §-hoz

A 20. § és 21. §-hoz írtakon túl a Javaslattal meghatározza, hogy a 2022. december 31-ig tartó átmeneti időben mit kell az Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdésében foglalt korhatárnak tekinteni. A születési idő függvényében csökkenő korhatár 2022-ben éri el a 2014-től 2022-ig fokozatosan növekvő nyugdíjkorhatárt.

A Javaslattal bevezeti a bírák és az ügyészek esetében a rendelkezési állomány intézményét, amelynek fő elvei a következők: A bírák és az ügyészek tekintetében a szabályozás egységes. A rendelkezési állomány átmeneti jellegű jogintézmény: addig áll fenn, amíg a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvényben meghatározott öregségi nyugdíjra jogosító legmagasabb öregségi nyugdíjkorhatár és a bírói, illetve ügyészi felső korhatár azonossá válik. A rendelkezési állomány az európai jogi követelmények teljesülése érdekében választható jogintézmény, tehát nincs olyan életkor, amely után kötelező a rendelkezési állományba helyezés. A bíró, illetve az ügyész a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltésétől a (fokozatosan csökkenő) felső korhatár betöltéséig választhat, hogy marad az álláshelyén (szolgálati viszonya fennáll), rendelkezési állományba vonul (a szolgálati viszony a továbbiakban sajátos szabályozással áll fenn) vagy nyugállományba vonul (és ez okból a felmentését kéri).

A rendelkezési állomány további lényeges eleme, hogy a rendelkezési állományba helyezett bíró, illetve ügyész szolgálati viszonya fennmarad, azonban a rendelkezési állományba helyezett bíró, illetve ügyész vezető tisztséget nem tölthet be. A rendelkezési állományba helyezett bíró, illetve ügyész ítélezésre, illetve munkavégzésre alapvetően nem köteles, csak

arra a törvényben maximált időtartamra (3 éves időtartam alatt 2 évre), amelyre az OBH elnöke, illetve a legfőbb ügyész azt elrendeli. A rendelkezési állományba helyezett bíró, illetve ügyész szabadságra, költségtérítésre csak munkavégzése esetén jogosult, jubileumi jutalomra a 65. életév betöltéséig jogosult, cafetéria-juttatás pedig nem illeti meg. A rendelkezési állományba helyezett bíró, illetve ügyész a nyugdíján felül olyan összegű kiegészítő juttatásban részesül, amellyel együtt javadalmazása az utolsó illetménye (bele nem értve a vezetői pótlékot) 80 %-ának felel meg. Munkavégzés esetén a javadalmazást az utolsó illetmény 100 %-ára kell kiegészíteni.

A 33/2012. (VII.17.) AB határozat megsemmisítette a Bjt. egyes, a felső korhatárral kapcsolatos rendelkezéseit. A Javaslat jogalkotási eszközökkel járul hozzá az egyedi ügyekben követett ítélkezési gyakorlat egységesítéséhez, és rendezi azokat a Bjt. alkotmányellenesnek minősített rendelkezéseire tekintettel indított munkaügyi perek által felvetett, szabályozást igénylő kérdéseket, amelyek a jogellenes felmentésekre vonatkozó általános szabályok alapján (lásd a 17. § és 25. §-hoz fűzött magyarázatot!) nem rendezhetők teljes körűen.

A bíró a visszahelyezése (bírói szolgálati viszonyának helyreállítása) tekintetében nyilatkozatot tehet, ami a további peres igényérvényesítést szükségtelemmé teszi. Bírószági vezetői tisztségbe való visszahelyezésnek nincs helye. A bírót a felmentését megelőző beosztási helyén kell továbbfoglalkoztatni. Az általános szabálynak megfelelően, a bíró visszahelyezése esetén – a szolgálati viszony megszűnése és az ismételt kinevezés közötti idő függvényében – nincs szükség hatósági erkölcsi bizonyítványra, illetve pályaalkalmassági vizsgálatra.

A Javaslat az OBH elnöke számára előírja, hogy intézkedjék a bíró elmaradt illetményének (egyéb járandóságainak) megtérítése iránt. Ha a bíró nem kéri a bírói tisztségbe való visszahelyezését, az OBH elnöke intézkedik számára 12 havi illetményének megfelelő összegű átalány-kártérítés megfizetése iránt. E szabály vonatkozik arra is, akit a felmentési okként meghatározott életkor közelségére tekintettel nem volna célszerű bírói tisztségébe visszahelyezni; ez utóbbi esetre a Javaslat kizáró szabályt fogalmaz meg.

A 28. §-hoz

A 16. §-hoz fűzött indokolás e § esetében is irányadó.

A 29. §-hoz

A 12–14. §-hoz fűzött indokolás e § esetében is irányadó.

A 30–32. §-hoz

A 20–21. §-hoz fűzött indokolás e §-ok esetében is irányadó.

A 33. §-hoz

A 25. §-hoz fűzött indokolás e § esetében is irányadó.

A 34. §-hoz

A 18. §-hoz fűzött indokolás e § esetében is irányadó.

A 35. §-hoz

A Javaslattal a felmentési okként meghatározott életkor és a nyugdíjkorhatár különbségére tekintettel módosítja az Üjt.-t annak érdekében, hogy a nyugdíjkorhatárt betöltött ügyész a felmentési okként meghatározott életkor betöltéséig bármikor kérhesse nyugállományba helyezését.

A 36. §-hoz

A 26. §-hoz fűzött indokolás e § esetében is irányadó azzal, hogy az Alkotmánybíróság az Üjt. egyik rendelkezését sem semmisítette meg. Ebből következően a Javaslattal foglalt hatályba lépéséig további ügyészeket menthetnek fel a rájuk irányadó nyugdíjkorhatár betöltése miatt, akik számára azonban a hatályba lépést követően szintén meg kell nyitni a Javaslattal foglalt lehetőségeket (visszahelyezés, rendelkezési állomány).

A 37. §-hoz

A § a Javaslattal beépülő új szabályok miatt szövegcsereken módosítja az Üjt.-nek egyes merev hivatkozást tartalmazó rendelkezéseit.

A 38. §-hoz

A Javaslattal az állami nyugellátások folyósítása és a bírói, illetve ügyészi szolgálati viszony összeférhetetlensége miatt (eltekintve a rendelkezési állománytól) a korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság folyósításának szüneteltetésére vonatkozó rendelkezésekkel egészíti ki a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvényt.

A 39–40. §-hoz

Az 1–6. §-hoz fűzött indokolás e §-ok esetében is irányadó.

A 41. §-hoz

A § hatályba léptető rendelkezést tartalmaz.

A 42. §-hoz

A § a Javaslattal sarkalatosnak minősülő rendelkezéseit határozza meg (sarkalatoszáradék).